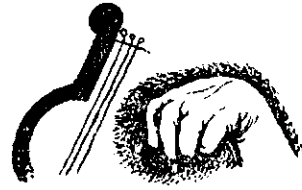

Cronica muzicală

„ORCHESTRA SIMFONICĂ REGALĂ BULGARĂ”

Un mare succes artistic dublat de unul de simpatie a fost acela al „Orchestrai simfonice regale bulgare”, care a întreprins, în frunte cu fondatorul și marele ei educator și animator, profesorul Sașa Popov, o călătorie de concerte în țara noastră.

Maestrul Popov a experimentat, prin înțelegerea și organizarea unei mari orchestre după metodele de concepție personală de o foarte interesantă coordonare, valoarea și reperciunea artistică a acestor metode.

Este indiscutabil că a triumfat, unind renumele d-sale de dirijor de seamă, de muzician de mare talent, pe acela al unei veritabile capacități înfruntătoare, unui spirit constructiv, unui dinamism realizator, prin care a putut să-și ridice numai în șase ani tânără sa orchestră, pe primul plan al culturii bulgare.

Enthusiasmul sincer, fără de nici o emfază, dar pătruns de convingerea legitimă a reușitei depline sortite realizării sale, cu care ne-a vorbit despre „orchestra simfonică regală” este acum împărtășit și de tot acel mare public, pentru care se revela o nouă mare orchestră europeană.

Concertele prezentate de maestrul Popov cu o vlagă temperamentală, o siguranță muzicală, un dar dirijoral, din acelea ce se afirmă de la prima mișcare, de la primul ton al execuției, ne-au putut dovedi odată mai mult că talentul își dau rodul cel mai bogat, când sunt valorificate de o muncă plină de avânt, de seriozitate, de o muncă oronată și perseverentă, că marile rezultate se obțin cu nădăjdie și ale respectului; și dragostei de artă.

Repertoriul, stilul, resursele ritmice, coloristice, expresive, tehnice propriu zis, ale marelui orchestre bulgare, denotă în chip indiscutabil că maestrul Popov a găsit, pe deoparte, calea sigură către atingerea admirabilelor scopuri de artă avute, iar pe de altă parte, că a știut să n-o părăsească, purtând în triumf pe panțele ei sudoare orchestra sa, care este astăzi un bun național bulgar.

Puternic instrument de cultură și de propagandă, „orchestra simfonică regală” joacă și un mare rol în stimularea, în selecționarea, în consolidarea compoziției bulgare, și aci aplicându-se una din acele atât de numeroase idei ferice ale maestrului Popov.

Orice lucrare simfonică bulgară nouă, fără excepție, este citită, adică executată în primă lectură, în cadrul repetițiilor orchestrei, care sunt zilnice.

Compozitorii au astfel prilejul să-și asculte lucrarea, care ia viață, părăsind voioasă temnița cartonașelor unde poate că ar fi rămasă încremenită fără această mână de ajutor, în special cei tineri dându-și seama ce au de refăcut, cum trebuie să fie făcut lucrul încă neisbit, înfrâșit folosind una din cele mai interesante și mai fecunde experiențe. Lucrările bune, trec în concert, în repertoriu. Cele incomplete, sunt repute pe șantier de autorii lor care, de data aceasta, știu ce au de făcut.

Iar alții, ascultând numai aceste „probe” învăță, se luminează, înțeleg adevărul pe care practica singură îl descoperă, înolnându-se și ei celor ce într-o zi vor mări patrimoniul artistic al muzicii bulgare.

Sunt lucruri care dau de gândit. Sunt lucruri care consacra o activitate.

Maestrul Popov și orchestra simfonică bulgară și-au meritat ovațiile dela București, precum merită și vor merita meritu recunoștinței poporului bulgar, pentru vigoarea înaintării culturale pe care i-a îngăduit-o.

Urăm prosperitate operei sale de pionier cultural și dorim o cât mai largă și activă continuitate în legăturile muzicale, începute sub atât de fericele auspicii, dintre România și Bulgaria.

ROMEO ALEXANDRESCU

Ziua florilor de gheață

Din văzduhuri de departe, a venit aseară zăna Florilor fără de viață, ce-și purta pe cap cununa Stelelor ce n'au lumină, dar au albul de hermină. Cu cununa împletită din scilipiri de muză fină.

Trupu-i fraged amorfizat, cu flori albe e'mbrăcat și cosițe reci de gheață poartă capu-i fermecat. În jur mișese îmbietoare de dalbă, lăcrămioară și ger îmbălsămat dă, mândru-i suflet de fecioară.

Ușa țării o deschise și încet călca duioasă. Cu a ei rece melodie și hlamidă guioasă, Pân'n vârf de stâncă neagră și podișul munților Pân'n casele regești și'n coliba sfinților.

Dumnezeu o'nvrednici să poarte emblema între surori. Și aureolă glorioasă îi așeză pe a sale flori. Vestitoare a nașterii, ce din duh sfânt fără păcat Pe Iisus fiul mântuirii, Fecioara, l-a întrupat.

Cu flori de gheață zăna, micuțul Prunc l-a mângâiat și'n scutece de albă nea trușonu-i l-a'nfășurat.

Cu cântece de preamărire la ieseții și-a trimis S'aducă laudă întru Domnul Copiului ales.

ZENOBIA ȘERBAN

Despre literatura și cartea franceză

(Urmare din pag. I-a)

Cea mai importantă dintre aceste reviste, este „Pyrenées” care apare la Toulouse, sub direcțiunea faimosului „Guerinien” Elie Decahors și a lui André Ferran specialistul recunoscut în Baudelaire.

Echipa aceasta toulousiană, a redescoperit miracolul poeziei trubadurilor.

Adevărat miracol, pentru că, în secolul XII, se naște, fără pregătire prealabilă, fără precursor cunoscut, o poezie perfectă, care a inventat rima, pe care o dăruiește Europei. Cunoașteți rolul acestei poezii în Evul Mediu. Se știe că Dante s'a slujit de ea; în Divina sa Comedie, el salută în vers provençal pe trubadurul din Périgord, Daniel Arnaud.

5. — ACEASTĂ DESCOPERIRE A TRUBADURILOR ȚINE EA NUMAI DE FENOMENUL STRICT POETIC: VREAU SA SPUN: SE MĂRGINEȘTE LA INTERESUL ARTISTIC AL PROBLEMEI, SAU ECHIVALEAZĂ CU O DESCOPERIRE A EUROPEI SEC. XII?

Da, problema dv. țintește exact unde trebuie. Este, într'adevăr, o conștiință europeană ce se naște acum, și care revine la sursă, adică la acest al XII-lea secol, când primii mișcare magnifică, „minnesängerii” germani ca și poezii italiene, pleacă în pelerinaj la Montségur, pe urmele lui Parsifal. Și în revista „Fontaine”, care apare în Alger, chestiunea aceasta a fost pusă și desbătută îndelung.

— Se poate concepe o poezie modernă care să pornească dela mișcarea trubadurilor, sau există alte curente, mai apropiate de noi, la care se reintorc tinerii poezii francezi?

—Trubadurii servesc drept pildă. Sunt primiți în familia poetică și — data istorică — în literatura franceză:Provența, copil sărac al Franței, ori cât ar fi îmbogățit-o Mis-

tral și Felibres, își sărbătorește intrarea în literatura vie.

Au trebuit toate circumstanțele istorice cunoscute pentruca un editor din Paris să descopere pe René Nelli, care, de zeci ani de zile, la Carcassonne, lucrează la o mărcețică traducere a textelor trubadurești.

Dar, alături de asta, există, evident, ceace așa numi „la ligne de coeur de la poésie française”, al cărei ultim reprezentant în viață, sunt un Paul Valéry, un Paul Claudel, un Patrice de la Tour du Pin.

Lucru curios, trebuie să adaug încă un poet, care nu e francez, și care totuși joacă un rol de prim ordin. Este Rainer Maria Rilke. Mai multe reviste, dintre care „Confluences” la Lyon și „Fontaine” la Alger și-au inaugurat apariția cu poeme din Rilke. Fontaine, anume, a publicat „Le livre de la pauvreté et de la mort”.

— Cum vă explicați acest fenomen curios — așa spune chiar „unie”, — pentru că se știe: poezia este un lucru greu de tradus, aproape intraducibil, și mai cu seamă poezia lui Rilke?

E aici un fapt straniu, ce merită să ne oprim un moment asupra-i: Am publicat într'un număr din Pyrenées un eseu, asupra căruiua nu e fără folos să reviu. Iață, în câteva cuvinte, explicația mea. Europa a avut în sec. XII o poezie europeană. Desigur, limbile se deosebeau, expresia era diferită: dar continuul, fondul, era în toată Europa același: creștin și cavaleresc. Europa avea o elită comună: creștină și cavalerescă.

Națiunile deosebite își urmează apoi propriile inspirații. Ele nu se regăsesc decât în unamism, ca să se separe din nou în vremea Reformei, care introduce revoluțiile naționale în organizația statelor europene.

Ori, la sfârșitul secolului XVIII și la începutul sec. XIX, se produce în Europa o

revoluție poetică, a cărei importanță va fi curând integral recunoscută, pentru că, în circumstanțele-i proprii, ea este o replică la revoluția trubadurilor.

Pentru înția oară în mod conștient, poetul romantic german cere arti sale să-i ofere o explicație totală a lumii. Forțele — religioase, cred — care nu-și găseau utilizare în protestantism, cum își găseră în catolicism — îmbogățesc această poezie. Asemeni unor giganti se ridică poezii ca Hölderlin, Jean-Paul, Tieck, Novalis, fără să-și uităm pe precursorul lor, Wackenroder mort la 26 de ani, după ce scrisese catehismul romanțismului: „Herzensergussungen eines Kunstliebenden Klosterbruders. (Confesiunile unui călugăr iubitor de artă: ce extraordinar pentru un protestant, un astfel de titlu!)

Moștenirea acestui suflet romantic pare pierdută în Germania, în urma epocii romantice. Un francez e acel care o salvează: Gérard de Nerval, în faimoasele sale 13 sonete, „Les Chimères”, în care se încearcă pentru prima dată, creația unui nou mit, în felul romanticilor, și cu elemente greco-franceze. „Nerval genuit Baudelaire”. Nerval germinează pe așez Baudelaire care dă Divina Comedie a secolului XIX. De aici încoace, marea problemă poetică rămâne crearea unui mit, Mallarmé, al cărui centenar se sărbătorește azi în Franță, va fi preocupat toată viața de mit.

Ori, poezii germani, Stefan George și Rilke, regăsesc prin Baudelaire și Mallarmé, moștenirea predecesorilor lor romantici. Astfel, dacă astăzi opera lui Rilke pare să prezinte pentru noi o hrană atât de bogată, este pentru că ea intră elemente atât de multiple, care răspund la aspirațiile profunde ale omului modern, ale cărui exigențe merg către o explicație totală și poetică a lumii.

De d. Biemel nu te poți despărți fără să încerci a-i obține promisiunea de a continua cândva interesantele deșteinuiri. D. Biemel se va ține de cuvânt. Cititorii îl vor putea asculta direct.

ION FRUNZETTI

D. A. POP MĂRȚIAN

interpretat atât de aplaudat al haiducului Jianu, își spune răspicat cuvântul într'o discuție la care s'ar cuveni să participe atât oamenii de teatru, cât și spectatori, prea des păcăliți de profesionalismul reclamei.

Și procesul acesta ar trebui deschiș acum, nu pentru a găsi, pe cei vînovați, ci pentru a găsi, laolaltă, cele mai bune mijloace de îndreptare. Fiindcă nimeni dintre noi n'are dreptul să r'dice piatra. Toți am fost — mai mult sau mai puțin — molipsiți de aceiaș boală a timpului.

Toți am luat „fictiunea” drept „adevăr”. Am crezut că se pot crea o succedenie de erarhii confortabile și productive; am crezut cu toții că viața poate fi cu simplitate oprită din tumultuoasa ei revărsare în câteva legi fixe imaginatice de oameni împotriva naturii. Și iată că viața nu vrea să

știe seama de orânduirile omenești. Ea însăși face o selecție și impune o erarhie și o disciplină.

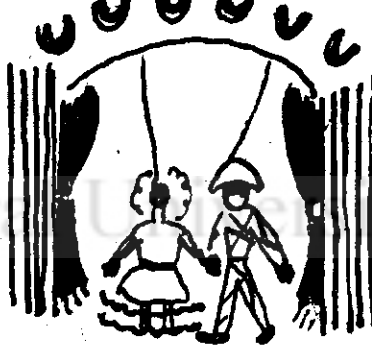
De ce am crede că în teatru s'ar putea permanentiza erarhiile create prin jocul capricios al vanităților omenești și susținute numai printr'o publicitate minciunosă?

De ce?

CURIOZITATEA

mulțimii, nu e niciodată sătulă. Și atunci când vraja din scenă, nu mai are destulă putere asupra spectatorului, el vrea să cunoască viața intimă a actorului; și vrea, cum se zice în termeni consacrați — „în halat și papuci” — sau dacă e actriță și e... pudică, în tricou de baie. Nu-l mai interesează cum își compune sau cum își trăiește rolul — ci căți ani are, cât doarme, cu ce se parfumează, pe cine iubeste... și așa mai departe, până unde îi îngăduie să pătrundă indiscreția unui reporter. Și Dumnezeu să ne ferescă pe toți de indiscreția reporterilor și de născocirile informatorilor binevoitori.

Deplasat astfel, interesul publicului trece de la scenă la viața particulară a actorului. Cu cât setea de senzațional a cititorilor sau a spectatorilor e mai cu iscusință întreținută, cu atât tirajul revistelor de specialitate și rețetele teatrelor sunt mai ridicate.

Speculând astfel naivitatea oricui, publicitatea tarifată creează o confuzie generală în viața noastră artistică, din care iese păgubit și artistul adevărat, dar și publicul.

Nu ar fi firesc atunci ca din amândouă taberele, toți oamenii de bună credință jiențiți de această răsturnare a valorilor, să-și dea vâna pentru a restabili prestigiul săruncinat al artei românești?

S. D.

Răspuns d-lui Ion Sava la problema „teatrului universitar”

Măști și reflectoare

În numărul de pe luna Aprilie al revistei „Fundaziilor Regale” d. Ion Sava, bimecunoscutul regisor, semnează un articol-proiect pentru rezolvarea problemei unui „teatru universitar”.

Problema, cum este pusă de către d. Ion Sava, este foarte interesantă — marginalia la altă disciplină! — nu va fi decât o experiență care duce la amezirea obiectului principal și la alcătuirea unui lot de diletanți în aria dramatică.

Cât privește „crescătorii” de regisori dela Roma, ea nu este decât secția de regie din Academia de artă dramatică și cei doi regisori pe cari ni-i numește d. Sava ca fiind produși ai teatrului universitar: Enrico Fulchignoni și Alessandro Brissoni — sunt în realitate diplomați ai secției de regie din suszisa Academia. Ei au fost utilizați după absolvire în Teatrul Academiei sub direcțiunea lui Corrado Pavolini și mai târziu în organizațiile G. U. F.-ului. În această secție de regie, unde tânărul aspirant urmează și cursuri de scenografie, trucaj, costume, mixaj muzical, luminoasă, practica se face în lecțiile zilnice și în spectacolele date de către colegii lor dela secția de dramă-comedie. Și prima afirmare oficială se face pe scena Teatrului Academiei de Artă Dramatică ai cărui actori sunt la rândul lor diplomați ai Academiei. Am avut de altfel prilejul să-i aplaudăm în iarna anului 1940 pe scena Teatrului Regina Maria.

Actorul diletant preconizat și de Nicolai Evreinoff este o paoste pentru teatru. A face teatru din dragoste pentru teatru, și face la școlile primare, secundare, facultăți, și numai câtuș de timp. Întârzierile la repetiții, recalcitrările, atotșugăria, sunt o obișnuință și obișnuință ai teatrului de plăcere. Actoriatul diletanțului se va produce în frânturi și atunci când îi va place! Chiar dacă îl împinge vocația? Și talentul venit dela Dumnezeu, nu este de ajuns — după cum recunoaște și d. Ion Sava. Actoriatul este prin esența lui profesie (să nu fim înțeleși greșit!) — cerință în prealabil o educare a prezenței în scenă, o perfecționare a

materialele date; și numai după învățarea tehnicii scenei, să știți d. Ion Sava, bimecunoscutul regisor, semnează un articol-proiect pentru rezolvarea problemei unui „teatru universitar”.

Problema, cum este pusă de către d. Ion Sava, este foarte interesantă — marginalia la altă disciplină! — nu va fi decât o experiență care duce la amezirea obiectului principal și la alcătuirea unui lot de diletanți în aria dramatică.

Cât privește „crescătorii” de regisori dela Roma, ea nu este decât secția de regie din Academia de artă dramatică și cei doi regisori pe cari ni-i numește d. Sava ca fiind produși ai teatrului universitar: Enrico Fulchignoni și Alessandro Brissoni — sunt în realitate diplomați ai secției de regie din suszisa Academia. Ei au fost utilizați după absolvire în Teatrul Academiei sub direcțiunea lui Corrado Pavolini și mai târziu în organizațiile G. U. F.-ului. În această secție de regie, unde tânărul aspirant urmează și cursuri de scenografie, trucaj, costume, mixaj muzical, luminoasă, practica se face în lecțiile zilnice și în spectacolele date de către colegii lor dela secția de dramă-comedie. Și prima afirmare oficială se face pe scena Teatrului Academiei de Artă Dramatică ai cărui actori sunt la rândul lor diplomați ai Academiei. Am avut de altfel prilejul să-i aplaudăm în iarna anului 1940 pe scena Teatrului Regina Maria.

Actorul diletant preconizat și de Nicolai Evreinoff este o paoste pentru teatru. A face teatru din dragoste pentru teatru, și face la școlile primare, secundare, facultăți, și numai câtuș de timp. Întârzierile la repetiții, recalcitrările, atotșugăria, sunt o obișnuință și obișnuință ai teatrului de plăcere. Actoriatul diletanțului se va produce în frânturi și atunci când îi va place! Chiar dacă îl împinge vocația? Și talentul venit dela Dumnezeu, nu este de ajuns — după cum recunoaște și d. Ion Sava. Actoriatul este prin esența lui profesie (să nu fim înțeleși greșit!) — cerință în prealabil o educare a prezenței în scenă, o perfecționare a

...Atunci, în fața unui examen serios, în fața unei „pepiniere” de profesioniști în ale teatrului, aspiranții n'ar mai veni din cele șapte vânturi (în lipsă de altă cauză) — și cei cari ar rămâne, desigur, n'ar apare după un număr de ani de studiu... „elemente decapitate!”

Deci să îmbrățișăm, domnule Sava, un moment artistic care ne depășește, care ne găsește nepregătiți: spectacologia cu al ei teatru universitar? Să facem experiențe? Ne-am întoarce de unde am plecat! Nici d-voastră nu o doriți!

...Să începem în învățământul nostru artistic, cu abecedarul teatrului!

dicțiunei, a frazării, o tehnică a picturii cuvintelor. (Deci d. Ion Sava credem că va recunoaște valabilitatea celor două „ziere”: „Mă duc să aud teatru” și „Mă duc să văd un spectacol”. Căci se poate spectacolul mai penibil în sală când publicul spune: „Mobilizat frumos scena, dar cum deschide gura e cismar(ăreasă...) în teatru?”)

Punctul nostru de vedere pentru o rezolvare fericită a problemei care se discută de către oficialitate l-am schițat din primele rânduri: nu se poate vorbi despre un „teatru universitar”, până ce Academia de Artă Dramatică nu va fi ceiace trebuie să fie: „pepinieră” de actori, regisori, scenografi, electricieni, recuziteri. Aceasta printr'o amplificare a programelor învățământului artistic — teatru și arte frumoase. O Academia de Artă Dramatică cu un local propriu, cu un teatru al ei — un teatru studentesc! — care ar utiliza și elementele care fac „teatrul” la Teatrul Național și al altura. O Academia Regală de Artă Dramatică cu toate secțiile pendinte de teatru și în secțiile de scenografie, costume să fie utilizate studenții dela Academia de Arte Frumoase din secția decoratiivă. Electricienii formați în cadrele liceelor industriale și cu practică pe scenele oficiale. Poate cu alt prilej, vom discuta mai pe larg.

...Atunci, în fața unui examen serios, în fața unei „pepiniere” de profesioniști în ale teatrului, aspiranții n'ar mai veni din cele șapte vânturi (în lipsă de altă cauză) — și cei cari ar rămâne, desigur, n'ar apare după un număr de ani de studiu... „elemente decapitate!”

Deci să îmbrățișăm, domnule Sava, un moment artistic care ne depășește, care ne găsește nepregătiți: spectacologia cu al ei teatru universitar? Să facem experiențe? Ne-am întoarce de unde am plecat! Nici d-voastră nu o doriți!

...Să începem în învățământul nostru artistic, cu abecedarul teatrului!

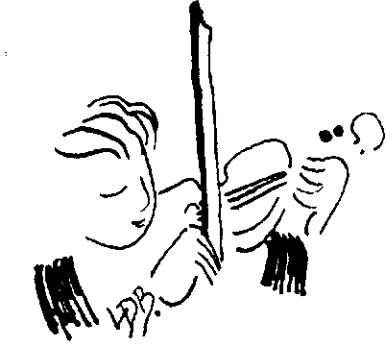
N. ALEXANDRESCU-TOSCANI

Pe margini de program

FILARMONICA: M. FOTINO SI GEORGE GEORGESCU

Să scrii muzică descriptivă fără să fii convențional și totuși să scrii cu un secol înainte de Debussy, fără îndoială că trebuie să te cheme Beethoven. Chiar dacă e „mehr ausdrück als malerei”, impresia dă sugestii, deci, într'un înțeles mai larg, e un fel de a fi „descriptiv”.

Dacă „scena la ósör” din Simfonia Pastorală utilizează oboul și cornul, dacă frează de atâtea triluri, totuși nu amintește în mod obligatoriu de atmosfera de Scarlatti și de pastoralele atât de căutate prin 1700.

Automul dramatic, la noi, s'a văzut de unde a ieșit, așa, doar prin doi spori: Victor Ion Popa și G. Ciprian — născuți de culșii! — dacă ne oprim la cei cari trăiesc. (Oare atât de ușor se uită „facultatea” lui George Mihail Zamfirescu?)

Din realitățile scenei se hrănește și regisorul. Sub hainele de agrement ale studentului în litere sau filosofie sau... etc. se sufoacă de estetism. Și estetica dramatică se frânge când încearcă să treacă rampa. Un student la estetica poate fi prea bine un critic de literatură dramatică și nu de spectacol, și cu atât mai puțin un regisor, căruia mai presus i se cere să cunoască meșteșugul scenei. Ori, o meserie nu se învață decât ciocnind zi de zi

Fusee, pe acea vreme, o modă a artei pastorale care pătrunsesse și în muzică. Fiește, mai ales în Italia. Dar unomi chiar Bach și Händel, apoi Mozart, sunt tentați de aerul proaspăt al acestei maniere. Căci a fost o „manieră”, cu forme consacrate, armonii de rigoare și sonorități; tipice. De aici, ceace sugera acest fel de muzică era convențional și construit: gazon tuns și pășunițe de lemn proaspăt pictate.

În „Pastoralea” sunt însă alte lucruri, cele care sugera atmosfera, mai autentică — o natură mai vie, mai puțin pieptănată și lustruită.

Concertul în Mi bemol (Nr. 22) de Mozart n'are tendințe pastorale, dar are un parfum de tinerere — ca un miros de iarbă nouă, proaspăt răsărită. Și-a căpatat puritatea, dar și atâtea delicate întrebări ale tineretii, prin interpretarea luminoasă a d-rei Fotino.

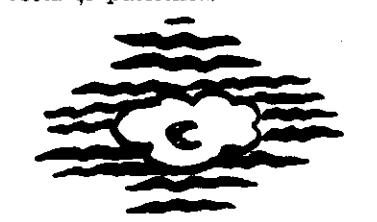
Oare pentru o muzică nouă, cu trizări necunoscute, e nevoie de mijloace nouă, de instru-

mente heteroclitice și barbare? Nu — decât în ocazii excepționale, unde se cer în mod deosebit sonorități speciale, chiar convenționale. Ravel o dovedește în „Valsul” lui. Nici o cratiță, nici un instrument cu formă de animal curios. Și dacă există o apoteoză a dansului, aceasta este, „Valsul”, spumos ca șampania în care se joacă luminile candelabre-oro, spumos ca dantelele în vârtejul dansului.

RECITALUL SILVIA ȘERBESCU

a dat exemple tipice de execuții pur temperamentele. (Nu atât romantice, nu atât gândite, adică, ci mai curând impulsive). Deaceea Appassionata, deși n'a avut austeritatea de linie elastică ce i se dă desori, și nici efuziunile lirice care i se atribuie în alte ocazii, a căpatat un impuls interior destul de dramatic, chiar captivant. (Am auzit însă altădată, la Cluj, din mâinile d-nei Șerbanescu, o Appassionata mai legată, mai autentic beethoveniană).

Deși cu o impulsivitate și o virtuozitate cu totul „lisztiene”, tragicul din Sonata de Liszt — Sonata lui Faust, cum îi spune Cortot, — a fost mai puțin pregnant, sguduitor, decât în acelaș recital dela Cluj. Totuși, eliminând comparații, o sugestie dirăctă și puternică.

Această expansivitate care a dat o Baladă de Chopin nu tocmai autentică (prin energia execuției) și un Debussy cam canturător, dar are un parfum de tinerere — ca un miros de iarbă nouă, proaspăt răsărită. Și-a căpatat puritatea, dar și atâtea delicate întrebări ale tineretii, prin interpretarea luminoasă a d-rei Fotino.

Oare pentru o muzică nouă, cu trizări necunoscute, e nevoie de mijloace nouă, de instru-

DORIN SPERANȚIA

NOTE GERMANE

Note italiene

Cărțile

CE E POEZIA

s'au întrebat, de când vezurile, tot felul de minți. Mințile pentru aceasta sunt făcute, — să întrebe și să formuleze răspunsuri. Inimile însă, mai sărace cu duhul, dar mai ferice întocmite în felul lor, deci și mai ferice, se mulțumesc cu bucuria pe care le-o dăruie, întotdeauna, poezia simțită ca poezie.

Dela un Schnadahüpfel ca acesta:

Ja, Deandl, die Liab'
Is a' g'spassigä Kauf:
Das Herzl verschenkt ma'.
'n Kopf gibst ma' drauf"

și până la
„Nur einen Sommer gönnt, ihr
[Gewaltigen]
Und einen Herbst zu reifen
[Gesänge mir
Dass williger mein Herz, vom
[Süssen
Spiele gesättiget, dann mir
[sterbe"

e, se înțelege, o distanță, deși nu cu mult mai mare decât depărțarea dela Boileau la abatele Bremond sau Paul Valéry.

Dacă însă niciodată mîntea nu va putea destăina, fără rost, căile irrationale ale rugăcunii sau cântecului numit poezie, un fapt rămâne de sine înțeles: Poezie fără poet nu a fost și nu va putea fi.

Și acest lucru îl au în vedere, cu sau fără voia lor, mai toți criticii. E, de altfel, firească ocolirea unei „probleme” care refuză a fi problemă pentru intelectul atot-eșmatizator.

Chiar dacă rămâne anonim, ca în cazul Mioritei, și chiar dacă ajunge transpunere a propriei sale personalități, ca în cazul lui Goethe, sau Stefan George sau Rilke sau Binding, la începutul tuturor poemelor presupunem existența unui poet.

Poetul e acela care... scrie zi de zi cu sîngele său sau se distrează stîluind strofe duminicale.

FRANZ GRILLPARZER

(1791—1872), marele dramaturg austriac, nu a compus numai drame și tragedii, ci a înțeles să-și rimeze, nepretențios, dar cu duh, și unele păreri.

Una dintre ele atinge, în însuși miezul ei, chiar problema cuprinsă în cuplul poet: poezie.

CONSILIUM MEDICUM

se numesc versurile „Frau Poésie sau krank...” pe cari le dăm în traducerea de mai jos:

Văduvită de bărbat,
căzu poezia la pat
și-o paște-a primejdiei ghiară:
Fruntea un jar,
limba de var,
pielea când geruri, când pară.
De mîncărime și cărcel,
tremură trupul și nervii ei.
Deși în floare și putere,
parea că neagra moarte o cere.
De pretutindeni doctorii pică
să se salute, s'au contrazică
hipocratic, homeopatic,
atopatic, hidropatic,
antipatic,
istoric, tobă de carte,
filosofie și arte,
dogmatic, critic,
clasic și britic...
Receptele lungi s'au încercat,
bolnava nu e de vindecat!
Veni și un vracii mai dela țară,
o ia de mînd, o scoate afară,
ii pipăie pulsul, să afle cum bate,
ii cercetează limba și coapsa
[și toate
și'n cele din urmă rade bonom:
„Știința aice nimic nu mai
[poate, —
Doamna are nevoie de un om!"

OMUL

e totul. Dominican, duminical sau fără de clară lege, asemenea baladistului aegretelor bătrânei Heaulmiere, omul reclamat de Grillparzer este cel ce vîndează poezia de urît și de lungoare; toți ceilalți nu sunt decât epigoni sau lăutari, mulțumiți cu trumfuri de o clipă ale minusculului Ochiu al Boului din legenda germană.

POEZIA DUMINICALĂ

sau, în sensul pe care-l vom sărbătorească are, totuși, reprezentanți geniali în lirica germană.

„Da neigt sich die Stunde und fährt mich an, mit klarem, metallenen Schlag...“

(Se nelină iar ora și-adînc
Im'a atins
cu dangăt metalic și clar.
Imi tremură sufletul. Știu,
[am cuprins
al zilelor plastic hotar.

Nimic nu a fost, pîn'a văzu-mi,
[deplin —
și orice m'plînire-a tăcut.
Privirile mele-s mature, le vin
cu un miec oricâte au vrut.
Mărunt în un lucru să-mi fie
[azi nu-i,

ci mi-i drag și pe fond auriu
îl prind și 'nalț, — dar sufletul cu
l-a stînge nu știu!) —
așa începe Cartea despre viața
monahală pe care a scris-o, în
1899, angelicul Rilke.

Și așa poemul prefață la cartea
Der siebente Ring a lui Stefan
George:

FRANZ GRILLPARZER

„Voi mă știți aci, tovarăși ai
vremii mele, m'ați măsurat și
defirilor. Așezat la umbra gine-
critic, — dar voi greșirați. Căt
strelor înflorite pe înălțimile
timp, duși de spomot și neînfră-
nată foame de viață, fugeați, cu
pas greoi și deget crud: Drept
prinț îmbătăit de mirodenii m'ați
luc și care, legănăt alene, își
numără tactele cu sprintenă gra-
ție sau cu demnitate rece, invă-
luit în palidă și nepămîntească
sărbătoare. Nu ați ghicit nimic
din muncile aspre ale unei întregi
tinereți, nimic din chinurile prin
furtună către culmea cea mai
înaltă...”

DACA. AM INCEPUT

cu, fabula grillparzeriană și în-
cheem cu solemnele stihuri ale
conștientului de propriul său har
George, a fost numai pentru a
deplasa încăodată asupra poetu-
lui atenția aceluia căi cred că
opera nu trebuie considerată și
în raport cu autorul ei. Ori, acest
autor este sau nu este poet, sau
s.: e poet numai uneori și câte-
odată nu, etc., cu toate consecin-
țele imaginabile pentru versul pe
care l-a rodit.

TRAIAN CHELARIU

SOBIN IONESCU Autoportret

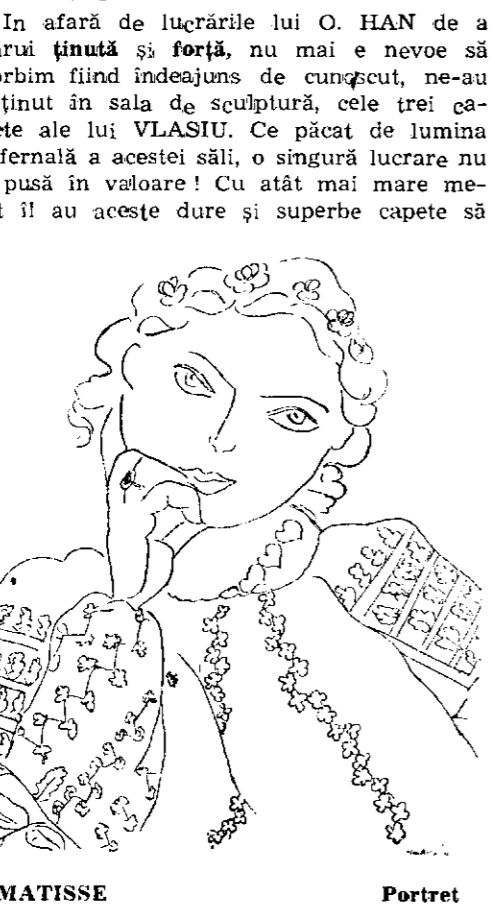
Tinerimea artistică. Th. Pallady

Așa fi voiți să vorbesc în cronica trecută
întîl de TH. PALLADY, dacă așa fi putut
vizita expoziția la timp și avea reproducere
dorite. Pentru că s'a vorbit de o influen-
ță MATISSE asupra lui PALLADY, mi s'a
părut savuroasă confruntarea a două desene-
nuri de ale lor. Dar dacă am scri noi odată
un articol despre contrariul: înrăurirea lui
PALLADY asupra bunului său prieten MA-
TISSE (avem importante argumente pro) iată
ce își va avea credem pipercul său. Înainte
de a vorbi despre PALLADY, o ultimă in-
cursiune la Tinerimea ne va permite să
analizăm lucrările rămase.

O excepție pentru TRIAION BILTIU-
DANCUȘ, mă reintorc la el. Cu cât îi pri-
vesc compoziția cu atât mă îndrăgostesc de
ea. Am spus că tablou și numai bine com-
pus, m'am înșelat — el este și frumos picat
— desigur cu totul în altă tehnică decât
cea curentă, cea la modă în București...
El o are pe a lui BREUGHEL, unii o cred
învechită (sărăci!) dar nu știu că școala
modernă franceză l'a adus pe tapet, tocmai
pentru afinitățile lui cu noi „cei de azi”.

Premiul de compoziție nu s'a dat lui TRIAION
BILTIU, cu toate că e singurul tablou
compus din toată Tinerimea. E natural, în
ziua când meritul plastic va fi sincer pro-
mogat, arta s'a dus pe copcă. Artistul ne-
dreptățit e un titlu de nobelitate — a existat
și va exista veșnic — să i se ia această
prerogativă e ca și cum i s'ar fura talentul.
Am aflat însă că Tabloul a fost cumpărat
de un craiovean. Craiovenii au reputație că
știu să-și plaseze banii!

În afară de lucrările lui O. HAN de a
cărui tinută și forță, nu mai e nevoie să
vorbim fiind îndeajuns de cunoscut, ne-au
reținut în sala de sculptură, cele trei ca-
pete ale lui VLASIU. Ce păcat de lumina
infernală a acestei săli, o singură lucrare nu
e pusă în valoare! Cu atât mai mare me-
rit îl au aceste dure și superbe capete să

MATISSE

GIORNALE DI BORDO

Traducem, fără a mai comen-
ta, câteva însemnări din „Jur-
monahală pe care a scris-o, în
naul” lui Ardengo Soffici.

12 Februarie
„Viața și trenul. — Nu-mi place
să călătoresc în clasa a treia:
prea sunt mulți lucrători, emi-
granți, fărani și alte categorii de
oameni murdari, proști și fără
niciun fel de educație.

Dar când mă gândesc la călă-
toriile din clasa a doua; și dintr'a
întăia!...

2 Martie
Melancolie de a nu semăna cu
nimeni, de a fi în desacord cu
toți!

Orgoliu imens de a te simți
singur, îngrozitor de singur; con-
strâns să proiectezi în îndepăr-
tatul viitor tot sufletul tău info-
rmetat de prietenie adevărată, de
arzândă fraternitate!

17 Martie

La Fiesole, la Bellosguardo, la
Acetri am respirat parfumul tran-
să și pe o bancă de pe Quai Vol-
taire.

O femeie străină mi-a sfășiat
inimă; alte femei au călcat-o în
piciorare cu dispreț.

Un prieten, doi prieteni, trei
prieteni m'au făcut să sufăr.
M'am gândit la moarte ca la
singura salvare, în pădurea Saint-
Germain, la Bavierea pe podul de
peste Rin, pe malul mării la Ge-
nova; și de mai multe ori în casa
asta bătrână de țară. Am fost
nefericit sub toate cerurile.

13 Iunie
Familia (în general). — Oamenii
cunsecade, care-ți fac patul, îți
trimit felicitări de Paști și de
Anul Nou, se neliniștesc dacă ți-a
vădit un buboiu; dar care se de-
sinteresează de sufletul tău, de
spiritul tău și de inima ta; de
idealul tău, de lucrările tale, de
luptele tale — de tot ceea ce for-
mează adevărata ta viață — și
răvnesc, în secret, să te vadă om
cu stare fîlîstin și renegat.

ARDENGO SOFFICI

Michel, am suferit de frig și de
foame. Am stat o noapte ploioa-
să pe o bancă de pe Quai Vol-
taire.

O femeie străină mi-a sfășiat
inimă; alte femei au călcat-o în
piciorare cu dispreț.

Un prieten, doi prieteni, trei
prieteni m'au făcut să sufăr.
M'am gândit la moarte ca la
singura salvare, în pădurea Saint-
Germain, la Bavierea pe podul de
peste Rin, pe malul mării la Ge-
nova; și de mai multe ori în casa
asta bătrână de țară. Am fost
nefericit sub toate cerurile.

13 Iunie
Familia (în general). — Oamenii
cunsecade, care-ți fac patul, îți
trimit felicitări de Paști și de
Anul Nou, se neliniștesc dacă ți-a
vădit un buboiu; dar care se de-
sinteresează de sufletul tău, de
spiritul tău și de inima ta; de
idealul tău, de lucrările tale, de
luptele tale — de tot ceea ce for-
mează adevărata ta viață — și
răvnesc, în secret, să te vadă om
cu stare fîlîstin și renegat.

SORACTES

tre trestile Arnului aproape de
Camaioni.

Am purtat dragostele mele prin
oraș și prin câmpii. M'am bucu-
rat sub toate cerurile.

Fie binecuvîntată viața.
La Paris, într'o cameră intu-
necoasă de pe Bulevardul Saint-

ARDENGO SOFFICI

Michel, am suferit de frig și de
foame. Am stat o noapte ploioa-
să pe o bancă de pe Quai Vol-
taire.

O femeie străină mi-a sfășiat
inimă; alte femei au călcat-o în
piciorare cu dispreț.

Un prieten, doi prieteni, trei
prieteni m'au făcut să sufăr.
M'am gândit la moarte ca la
singura salvare, în pădurea Saint-
Germain, la Bavierea pe podul de
peste Rin, pe malul mării la Ge-
nova; și de mai multe ori în casa
asta bătrână de țară. Am fost
nefericit sub toate cerurile.

13 Iunie
Familia (în general). — Oamenii
cunsecade, care-ți fac patul, îți
trimit felicitări de Paști și de
Anul Nou, se neliniștesc dacă ți-a
vădit un buboiu; dar care se de-
sinteresează de sufletul tău, de
spiritul tău și de inima ta; de
idealul tău, de lucrările tale, de
luptele tale — de tot ceea ce for-
mează adevărata ta viață — și
răvnesc, în secret, să te vadă om
cu stare fîlîstin și renegat.

SORACTES

totodată mă întreb de am să mai vîd vre-
dată un portret așa fermecător, așa viu, și
bine conservat, ca pastelul după TH. DE
BANVILLE executat de RENOIR, acum o
jumătate de secol.

Cît despre prejudecăți, ce tipete, ce ocări
nu stîrneau odinioară nudurile, vestitele nu-
duri ale lui TH. PALLADY! Ce luptă aveam
cu amatorii acum 10-15 ani! Vrăjitorul
l'a îmblînzit astăzi pe toți și nu e cuconită
sau dîmn din înalta societate să nu do-
rească măcar „unul” din acele neasemuite
chipuri pe care pictorul le așază, le com-
bină, în atâtea pozor diferite. Accentuarea
caracterului” nu mai supără pe nimeni. O fe-
meie căt „de urâtă” (urât în sens profan,
nu plastic) sub penețul lui PALLADY, e astăzi
găsită deliciosă.

E cea mai frumoasă victorie a marelui meș-
ter. Cine are snobii în mîndă — are tot — și
ii joacă după nevoie.

Să judec sau să critic opera lui PALLADY,
nu-mi stă în putere. Imi dau seama că se
reînnoiește, se precizează într'o tehnică voit
fără vibrații, fără materie, spre o mai mare
luminozitate, o mai mare simplitate. O doam-
nă franceză îmi desănuia cu entuziasm
„j'aime sa nettet”.

Da, cred că are o claritate latină.
Dorința de a se degaja, de a intra în ma-
rele anonim al plasticului de sine stătător,
i-o respect — fără a o crede cu puțință —
cât îl privește pe d-sa TH. PALLADY. E un
boer prea măndru și prea susceptibil, pen-
tru a se umili astfel. Ghiara dumisale de
mizantrop mie-mă drag s'o vîd pe pânze
și — pentru înțelegerea noastră modestă —
o prefer!

Iar acum trecem la bogata expoziție a
maestrului PALLADY.

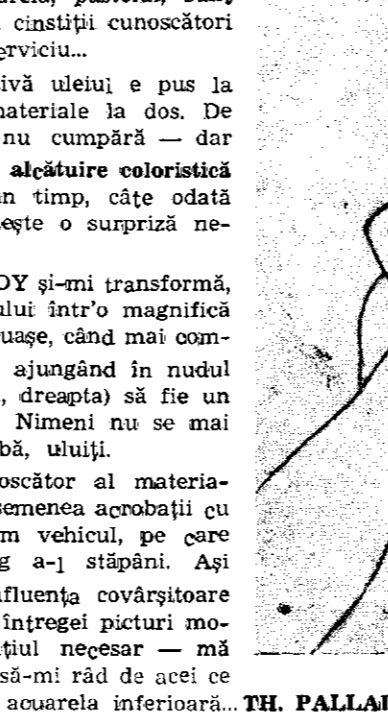
Prejudecățile pe care le avem, m'au in-
veselit totdeauna, pentru că am constatat nu o-
dată, cum toate s'au spulberat atunci când
o personalitate și-a impus vîntă...

De pildă, guașa, acuarea, pastelul, sunt
treptele pe cari — după cinstiții cunosători —
cobori pe scara de serviciu...

Într'o expoziție colectivă uleiului și pus la
față, iar sunsumitele materiale la dos. De
aceea amatorul, pastel nu cumpără — dar
cumpără ulei — a cărui alcătuire coloristică
o ignoră și care după un timp, câte odată
foarte curând, îi pregătește o surpriză ne-
plăcută...

Vine însă TH. PALLADY și-mi transformă,
cele trei săli ale Ateneului într'o magnifică
și vastă desfășurare de guașe, când mai com-
pacte, când mai diluate, ajungînd în nudul
din ultima sală (în fund, dreapta) să fie un
simplu froptis acuarelar. Nimeni nu se mai
împotrivesc! Toți aprobă, uluiți.

Nu-mai un perfect cunosător al materia-
lului își poate permite asemenea acrobații cu
uleiul, acest odios, infam vehicul, pe care
prea puținii astăzi, ajung a-] stăpăni. Ași
putea să arăt îndată, influența covârșitoare
a culorii de apă asupra întregii picturi mo-
derne — dar n'am spațiu necesar — mă
mulțumesc să constat și să-mi răd de acei ce
socotesc uleiul superior acuarela inferioară... TH. PALLADY

LUCIA DEM. BĂLĂCESCU

P. S. Nu se va repeta îndea-
juns niciodată asta, prietene Pa-
pini.

23 Iulie

Sînt mai mult ca totdeauna. că
devin din ce în ce mai străin de
viața societății din jur, cu cît
dragostea mea de viață se face
mai adîncă.

De unde, imposibilitatea cres-
cîndă pentru mine de a partici-
pa la sentimentele și părerile com-
une, o fatalitate de a-mi apar-
ține, de a tăcea, de a mă retrage
în mine însumi, de a nu conta
decît pe resursele inimii mele...

16 Septembrie
Răsul e veșnic în gura oame-
nilor deștepti; în a imbecililor
numai cuvinte foarte serioase.

4 Octombrie
Eroul antic era acela care în-
frunta moartea; eroul modern
— acela care acceptă viața.

10 Octombrie
Publicul e o bestie pe care ge-
niul o înfurie și pe care critica
și alți indivizi mediocri se silesc
opoi s'o îmblîncească.

23 Octombrie
Sunt diferite feluri de a privi
lumea. Oamenii de știință o vîd
prin formule, filosofii prin con-
cepte, artiștii prin imagini. Im-
becilii nu o vîd.

2 Noembrie
Dacă vă moare cel mai bun
prieten și aveți să-i dați câteva
sute de lei, se va întîmpla de
puține ori ca auzind de moartea
lui, să nu vă gândiți măcar un
fragment de secundă, cu satis-
facție, că ați scăpat de datorie.

8 Noembrie
Sgîndăriți un cumsecade bur-
ghez și s'ar putea să descoperiți
un artist.

Sgîndăriți un artist mediocru
și nu veți descoperi nimic, în-
măcar un burghiez.

31 Decembrie
Prora se îndreaptă spre limpe-
zimea dimineții, motorul inabun-
tează cu forță înspre mătasea di-
vers colorată a orizontului, înspre
adevărul nebun al viitorului.

Înspre imbecilitatea sau mîre-
ție, ce importă? Să navigăm.

LUCIA DEM. BĂLĂCESCU

Erau flori roșii, galbene și ape
Lîngă mîinile, lîngă sufletul ei;
Toate păcatele erau aproape —
Toate negurile tulburau munții febrei.

Aduceți Liniștea turnurilor, înaltelor —
Cine stă între porți ca o moarte?
Visul dați-l toamnelor, altelor,
Dar lăsați-l himera aceia și -o carte.

DIMITRIE STELARU

La geamul unui pension

O caterincă plînge trist, departe,
Orașul plin de-amurg cu dor se'embătă.
Cu capul aplecat frumos pe-o carte,
Lea geamul unui pension vîsa o fată.

Pe pleoapele ce s'au închis ușor,
Baletul unui gînd tristețe așterne...
In inimă, făclia cărui dor
Lumina amintirilor o cerne?

A fost ceva, dar astăzi ce mai este?
Un vers frumos, o frunte de poet...
Alături, felinarul spune o poveste
Cu-un bal, cu o iubire, cu-un regret...

Se'nscenează fruntea ngîndurată,
Și fuge somnul ca un porumbel...
La geamul unui pension oțta o fată —
Dar câte fete n'au făcut de fel?

GEORGE PĂUN

Elegie

Freamătul frunzișului rărit
Cerne-o tristețe nouă, — fină:
Părăsesc parcă ultima violină,
Ultimul cer cu luceferi spusit.

Amar, firul visului amăgit
Plimbă seva nestinsului suvenir;
Încă te mai am involt trandafir
De apele iubirii încercuit.

Peste-ale singurătății izvoare
Fluturi de veghe-aderiere.
Iedera mi-aprînde serile,
De vreme, împlinite cu răcoare.

Creștetul focului estival,
Umbra de gheață a'naltei păduri,
Cîntecul aprigei guri,
Topit, în trecut, ca un metal.

Nu-mai cearcănul suferinții aproape
De aceeași inimă fugară,
Și tot mai strîns o înconjoară
Ca pe-un ostrov răsvrătiele ape...

OCTAV SARGEȚIU

Curier

Romanele lui Baring

Teteriștii, adunați într-o baterie aparte, fac instrucție la cataramă. Te spetea, pe vremea aceea, cinci luni cu „la umăr arm”...

Decembrie. După ploile și noroii din luna trecută începuse gerul. Băieții veneau la regiment încotoșmănați cu toate flanellele bărbătești și de damă pe cari le găseau prin casă și dărdăiau ca javrele.

Intr-o zi, Dănațoiu îl trage la o parte pe Ionescu:

— Mă tată, e o chestie...
— Ce chestie?
— Vreau să te întreb și pe tine.
— Intrebă-mă, otaș.

— Uite ce e, mă: căpitanu zice că, dacă vreau, să trec furier la baterie. Ce zici?
— Știu eu? Ce să zic?
— Să mă bag sau nu?
— Adică de ce nu?
— Mi-e frică să nu pună mâna pe mine și să nu-mi mai dea drumu până la Paștele cailor. Drept e că scap de instrucție.

— De, nene, ce să te sfătuiască? Dacă rămâi, degeri draoului împreună cu noi toți. Așa cel puțin scapă umul. Stați la căldură toată iarna și la vară, când încep concediile, vezi tu. Aranjezi atunci.

Invins de ger, Dănațoiu a primit. Nu mai venea la instrucție decât dămineata. la apel. Toată ziua stătea în cancelarie, la căldură, și făcea tabele, toate cu inevitabila rubrică finală „obs.”, adică observații, în care nu se scrie niciodată nimic.

Primăvara, prin Martie, au început concediile. Dănațoiu continua să facă tabele în cazarmă pustie.

— Dom'le căpitan, zice, nu s'ar putea să-mi dați și mie concediu?
— Ba da, cum să nu. Faci întâi graficele și tabelele de cari am vorbit, vii cu ele, mi le puș pe masă și zici: „Dom'le căpitan, am adus graficele și plec în concediu”. Eu atunci îți răspund: „Să fii sănătos Dănațoiule și să vii în Noembrie să-ți iei livretul”.

Aprilie.

— Dom'le căpitan, am făcut graficele și tabelele.

— Bravo! Frumoase.
— Acum poate-mi dați și mie concediu.
— Tu ești copil, Dănațoiule. Zău ești copil. Acum vrei tu să pleci? N'ai văzut că vine la sfârșitul lunii să inspecteze armamentul?

Vrei tu să mă lași tocmai acum? Se poate?

— Ziceam și eu... Ailalal!

— Cine spune că n'ai dreptate? Ai, dragă, ai. Cum să n'ai. Trebuie să ieșim însă bine cu inspecția. În cealaltă, drept să-ți spun, n'am încredere. Eu, știu, numai în tine am. Așa că vezi tu cum văruiesc așa remiza, vezi cum vopesc turmurile și a doua zi după inspecție vii la mine și spui doar atât: „Dom'le căpitan, a trecut inspecția și plec în concediu”. Eu atunci îți răspund: „Să fii sănătos Dănațoiule și să vii în Noembrie să-ți iei livretul”.

Mai.

— Ce-a zis domnu general de remiza noastră?

— Bine, Dănațoiule. A fost cea mai frumoasă. Cum și-a venit, mă băiatule, ideea să pui stegulețele alea la gara turmurilor? Strașnic. L-am făcut prof.

— Acum, poate-mi dați și mie un concediu.

— Bine, mă, Dănațoiule, tu, zău, cum și-am mai spus, tu ești copil. Mare cât un munte dar judeci ca un sugaci. Iartă-mă că-ți spun, dar așa e.

— Credeam că acum...

— Păi acum când s'a n'bolnăvit majoru?

— E domnu subofițer.

— Păi pe ala să mă bazez eu? Spune și tu? A ieșit d'oc lună din școală. Uite, ca să nu zici că te duc cu vorba. Eu un cuvânt am. Când s'o întoarce Badea din spital, vii la mine și-mi spui doar atât: „Dom'le căpitan, s'a n'tors domnu major și plec eu”. Eu atât îți răspund: „Să fii sănătos Dănațoiule și să vii în Noembrie, la livret”.

Iunie.

— Dănațoiule, tu te pricepi la matematici?

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

— Da, dom'le căpitan, am făcut realu.

— Bravo! Dar latină știi?

— Mai puțin, c'am făcut realu.

— Dar așa, ca de clasa treia, tot trebuie să știi?

— Sigur.

— Atunci, uite ce te-ași ruga. Băiatu meu îl mare nu prea merge bine la matematici și la latină. Nu că n'ar învăța el, da' l persecută belferul-ăla.

— Știu. Așa sunt profesorii. Persecută pe copii.

Romanele lui Maurice Baring degajă un farmec deosebit, cu totul greu de analizat și cu atât mai greu de lămurit din ce anume e împlinit. Edmond Jaloux spunea că pentru a reda ceva din lucrările de acest fel, ar fi nevoie de un comentariu muzical. Iată un cuvânt just. Criticul își dă seama de nădădușul cu vorbele sunt totodată prea sărace și cu totul nepotrivite să exprime acel amestec de poezie, de melancolie, de milă umană și de suavă aspirație către o viață mai senină, care încheie poezia împrejurii operelor lui Baring o atmosferă delicată și tainică.

Nu se cunosc multe lucrări în care arta să fie mai perfect vizibilă, în care să nu se deslușească nici cea mai ușoară urmă de lucru ori de strădănie, în care să se facă mai puțin apel la formule, procedee sau alte „trucuri” literare, pe care mulți dintre marii scriitori nu s'au sfîșit adesea să le întrebuițeze. Căci, în realitate, Maurice Baring nu e nici abil, nici ingenios și în romanele sale nu se întâlnesc „strucuri” (cuvântul singur încă ideea de travaliu, de compoziție) ci numai viața și personalitatea atât de asemenea nouă, încă văzându-le fremătănd, nu ne întrebăm niciodată dacă acțiunile lor sunt cu puțință și adevărate. Nu se pot indica romanele mai puțin romanești, cărți mai puțin livrești. Evenimentele nu cedează nici deșeurilor arbitrariului: ele se desfășură cu logica și totodată cu incoerența vieții. S'ar putea vorbi de niște oglinzi minunate, așezate în fața spectacolului naturii.

Baring este nespus de minuțios. El pune în scenă un mare număr de personaje care se duc și vin, vorbesc și rîd; și despre aceste ființe el spune mii de amănunte — adesea fără însemnătate, — care le întregesc viața, enumeră măruntele fapte care împlinesc trama existenței lor. Minunea este că fiecare fapt neînsemnat este de un adevăr perfect și că poate fi întâlnit întotdeauna la locul său anume: rămân uimit, fermecut. De notat că această și nămic altceva poate fi întâlnit în scrisul lui Maurice Baring, că nu utilizează nici introspecția, nici zugrăvirea de peisagii și — mai ales, că nu-și îngăduie niciodată să-și dea părerea personală asupra evenimentelor în curs.

Inchipte în acest fel, romanele lui Baring se desfășoară în chip majestuos, cu o încetinire pușin ceremonială, de-a lungul acestor neînsemnate amănunte atât de perfect adevărate, ducând pe cititor cu sine aproape fără de voce.

Printre marii romancieri, nu cunoaștem decât pe scandinavii, printre cari pe Iacobsen și Andersen, care să fi ajuns să zugrăvească, asemenea lui Baring — și să ne dea puțința de a participa la durata concretă a unei fături, Oricât de desăvâr-

— Și dumneavoastră răspundeți: „Să fii sănătos Dănațoiule, să vii în Noembrie, la livret”.

— De unde știi? Chiar așa. Bată-te noroc!

După masă.

— Ce-i cu voi, fraților?

— Cum ce să fie? Am venit după livrete.

— Păi acum? La Noembrie.

— Ce naiba, mă, nici jurnal nu citești? Ne liberează pe ziua de azi. S'a modificat.

— Auziți, dom'le căpitan. Ne eliberează astăzi.

— Ei, nu spune? Ia vezi la adjutantură dacă-a venit ordinu. Mie'mi pare bine că vă dă drumu.

— Acum scap și eu dom'le căpitan...

— Da, Dănațoiule, le facti livretule te băieți și pe urmă vii la mine și-mi spui doar atât: „Dom'le căpitan, eu plec”. Și eu îți răspund: „Să fii sănătos...”

DORIN ILIESCU

șită ar fi arta unui Balzac, Flaubert sau Stendhal, nici unul din ei nu ne-a făcut să asistăm la acel travaliu, abia simțit și tainic care e vremea. Ne îngăduese să constatăm că personajele lor evoluază, dar numai din când în când ne arată schimbările care au intervenit. Avem întotdeauna impresia că în felul în care s'a închipuit schimbarea, s'a petrecut ceva pe neașteptate, când în realitate noi ne schimbăm cu o încetineală de necrezut și în condițiuni cu totul complexe. Marcel Proust a demonstrat mecanismul operației, dar — din mefericire — i-a lăsat cu piesele împrăștiate. Ceeace vimește și trezește admirația, la Baring, este faptul că ajunge prin mijloace foarte simple, să ne sugereze efectele acestei nepăturuse durate, care ne face — pe încetul — să ajungem străini de ceea ce eram altădată, lăsând totuși întreaga permanența ființei noastre intime.

Anglo-Saxonii și Scandinavii, nespus de sensibili la acest tainic proces, sunt popoare la care se poate întâlni acea melancolie — care nu este altceva decât simțământul constant al morții ineluctabile. E aici un raport care ne pare cu totul limpede. Atunci când îți dai seama că fiecare minut care trece, te apropie de clipa din urmă, timpul capătă o valoare unică. Nu e aici un joc de inteligență sau produsul unei reflexiuni, ci un simțământ spontan pe care englezii ca și cea mai mare parte dintre nordici, îl poartă în ei — fără să-și dea seama, ceea ce literaturii lor acelu caracter delicat și melancolic, acea tristețe niciodată lămurită pe care latinii o îndrăgesc, fără s'o înțeleagă prea bine, întotdeauna. Toată poezia engleză, aproape tot romanul englez, sunt dominate de acest simțământ.

Simțământul profund și resemnat cu întreaga viață își va avea sfârșitul în pulbere și care dă oricărui amarăciuni, oricărui bucurii, un răsămet cu totul deosebit îl aflăm și la personajele lui Baring, la prințesa Blanche, la Robert Peckham, la Caryl Bramley, cărora le strecoară nu știu ce anume, cu totul delicat, divin și rar.

Aceste personaje mai au încă ceva prin care ne surprind. Aparținând aproape toate înaltei societăți engleze dinaintea războiului mondial (Baring care e născut în 1874 nu face altceva decât să zugrăvească această epocă) au cel mai viu instinct al conveniențelor și o deosebire grije pentru demnitatea lor. Și ceea ce este mai delușit, e simplul frumuseții. Nu regulile morții sau artificiale le rețin ca să se miște în voie, ci teama de a întreprinde ceva împotriva bunului gust, de a ofensa frumosul. E aici ceva cu totul britanic, dar — în același timp — în epoca noastră de violențe, de un arhaic delicos.

Daphne Adeanne a făcut cunoscut, pe continent, pe Maurice Baring. A fost admirat pe dată, dar uimirea a fost de neștepărit, când a apărut tălmăcită în franceză a romanului „Cat's Cradle”: La Princesse Blanche, cea mărețată poveste, aproape o epopoe, a avieții unei fermecătoare femei. Cei care au citit acest roman își amintesc de Blanche Roccapalumba, ca de o persoană pe care au cunoscut-o, ca adevărat: aceasta este puterea de sugestie a lui Baring.

Prințesa Blanche este tragedia (cuvântul nu e prea tare) a iubirii și a renunțării. Maurice Baring vorbește despre dragoste cu atâta delicatete și și înțelegere, dar cu toate că pasiunea la el este aproape lipsită de sensibilitate, este totuși pătrunsă de o putere tainică, surprinzătoare, mai ales că personajele nu se lasă în voia apei ei.

Fatalitatea, resort fundamental al tragediei, este și acela al romanului La Princesse Blanche. În cele peste șase sute de 1) „Leagănușul Pisciilor”.

pagini ale cărții, vedem cum o ființă își caută cu ardoare fericirea, împiedecată mereu de voința oamenilor sau de jocul împrejurărilor. E de mirare că Maurice Baring a putut construi o operă literară atât de înămsă și atât de densă, pe un subiect atât de restrâns. Romanul pune pe cititor în prezența răutății destinului care apasă asupra tuturor vieților. Autorul nu-și permite niciodată să riște un comentariu sau să strecoare o idee personală, dar sugerează minunat ceea ce nu spune. Se deslușește limpede de tot în carte, că această fatalitate care ne întotdeauna în lungul întregii existențe, e împlinită, fie din faptul că nu ne cunoaștem simțămintele, fie din nesiguranța de a citi în sufltele celor dimprejur. Neînțelegeri iremediabile se ivesc între oameni, care dacă ar putea citi în sufltele lor, ar descoperi cât de bine se pot înțelege. Dar ne înșelăm atât de mult asupra sensului unui cuvânt, asupra semnificației unui gest, — încât ajungem la hotărâri care apasă asupra viitorului nostru.

Maurice Baring n'a avut un merit exprinzând aceste adevăruri sub o formă banală; prin faptul că ne-a constrâns să le descoperim chiar noi, trăind printre personajele sale, le-a dat o mai mare forță și le-a făcut cu totul noi.

După cum La Princesse Blanche este relatarea amănunțită a vieții unei femei, C. este istoria detaliată a unui bărbat, Caryl Bramley, supranumit C., pe care o urmărim dela naștere până la moarte. Baring ne inițiază în toate acele mărunte eventimente ale copilăriei, care au atâta influență asupra formării caracterului unei ființe. Avem cu adevărat impresia că C. se închipuiește sub ochii noștri și că, mai apoi, se împlinește: processul-ul ni se arată din plin. Această parte este de o încetineală pușin cam accentuată poate, dar cea de-a doua este de o plenitudine care amănunțește de cele mai bune pasagi din La Princesse Blanche. C. este un băiat delicat și de o rară sensibilitate.

E îndrăgostit de vis, de poezie și de ocupațiile futele cu o sinceră groază de orice lucru serios. E unul dintre aceia care pot nutri o mare iubire și numai una. Aceasta iubire pe care o poartă desigur în lăuntrul său de mult, numai în preajma fascinantei Leila Bucknell va lua viață și consistență. Dar Leila este femeia care poate răspunde prea pușin acestei pasiuni.

E o crudă dorințoare de bărbat, care nu se dăruiește decât pentru a cere totul înapoi, pe dată, nespus de abilită pentru a înțepi minciuna. Capricioasă, frivolă și sensibilă, ea îl face pe C. să cunoască aceste mii de suferințe care strecoară în inimile prea simțitoare, bănueli și o incompletă satisfacție. E în această lucrare, o emoție mereu prezentă, dar cu totul înaltă și cea nostalgie cu totul deosebită care facea farmecul Prințesei Blanche, nostalgie a unei lumi minunate pe care nu o poți avea niciodată a ta iar împrejur, o atmosferă de cejur, în care totul își pierde contururile și răsănu într'un chip straniu, melancolic și dureros.

Ceeace place în C. — ca și în La Princesse Blanche este desăvârșita puritate a simțămintelor, înălțimea morală fără emfază a caracterelor, simplicitatea tonului, poezia atât de delicată a întregii lucrări. Se desprinde din ea cea melancolică deosebită pe care am subliniat-o mai sus și care vine, desigur, din regretul orelor trecute. E un simțământ shakespearian prin excelență și unul din simțămintele cele mai universale omenești. Este poate ceea ce dă tuturor operelor lui Baring, cea rezonanță atât de larg și profund omenească. Autorul se dovedește un autentic poet, care ne farmecă nu numai prin îndrăzneala scrișului, cât și printr'un accent propriu, unic.

N. PAPATANASIU

NELINIȘTI

(Urmare din pag. 6-a)

figura lui Radu se ștergea din suflul ei. Când ajunsese în fața grădini, era liberă. Dumnezeule, ce frumuseti, exclamă ea și gândurile erau senine și fruntea era răcoară și obrazii răcoari. Cu pași măsurăți se îndreptă spre casă. Totuși umbra lui Radu părea că o urmărește de aproape.

La orele cinci, Relia își aranjă ultima buclă și în același timp zgomotul soneriei umplu casa. Îi voiu primi, decise ca bucurioasă că astfel putea să-l înfrunte pe Radu. Teana se repezi să-i deschidă inșingurului. El mă va apăra, gândi Relia, auzind apăsă, pasul sub ferăstră. Se privi încodată în oglindă; și bise puțin și ochii arătau obosiți.

— Eram sigur că n'o să mă respingă, sunteți un inger de bunăte, spuse cu o voce ușor baritonată Gabriel Vasiu predându-i buchetul enorm de gladiole. Relia îl mângăie cu privirea și-l resfiră într'o vază albăstră de porțelan. Tânărul luă loc, deschise tabachera și-și ceru permisunea să fumeze:

— Vă rog, nu mă supără fumul, răspunse Relia și aduse scrumiera de argint depe biroul tatălui. Aștepta cu respirația tăiată cum se va desfășura convorbirea... Oaspetele scoase o țigară, o aprinse și dădu drumul primelor rotofoale de fum.

— Eu sunt un om practic, începuse inginerul. N'am judecat numai după exterior. Am văzut în linția zveltă și lăliată, un suflet înțelegător și frumos. Nu m'am înșelut și primirea de azi îmi confirmă că nu m'am înșelut... Nu știu ce diferență de vârstă să fie între noi, poate zece sau cincisprezece ani... Faptul n'ar avea importanță, dacă ar exista o armonie de interese și dorințe. Poate că ați înțeles ce doriam să vă spun: sunt pe cale să întemeiez o căsnicie. Am patruzeci și unu de ani. N'am fost însurat până acum și n'am nici încercătură din acelea ce sunt obișnuite la bărbăți de vârsta mea. Am fost preocupat numai cu înțelegerea unei situații materiale, care să-mi permită întemeierea acestei căsnicii, fără zbuciumul și grijile care amenunță un cămin și de multe ori izbutesc să-l dărmă. Nași putea spune că sunt prea bogat, dar afacerea merg bine și începuse ca să vă spun așa, e perfect consolidată... Oamenii de categoria mea se adresează pentru acest fel de căsătorii: în primul rând părinților... Eu am cotezat, fiindcă mi-era oarecum teamă să mă adresez personal dumitale. V'am spus

atunci că sunteți minunată. Cuvântul poate fi un compliment; dar eu m'am desvârșat de mult și rostesc alte cuvinte, decât cele ce exprimă adevărul pur... Și când mi-am îngăduit să vă numesc astfel, simțam că era o realitate frumusețea dumitale ce nu putea fi nici tăgăduită, nici exagerată. Erați minunată, cum sunteți și acum și veți fi mereu, deoarece o simt că sunteți exteriorizarea unui suflet frumos, care nu se poate schimba. Am intenția să vă cer mâna, v'o spun ca să nu interpretați altfel intervenția mea de până acum... Știu că nu sunteți pregătită, poate șovați; sau poate cereți un răgaz... eu nu sunt grăbit, când e vorba de o dorință a dumitale. Sunt informat a cui fiică sunteți, știu în ce casă am intrat... nimic din ceea ce vi-i familiar și scump, nu mi-i strein.

Poate am o concepție veche despre căsătorie, tineretul e azi ar resping-o poate, dar pentru mine nu tovărășia soției, ci cultul pentru ea dă casei lumină și armonie. Din atâția ani sfărâmați, nu în petreceri, ci în muncă istovitoare și grea, vreau să-mi clădesc sălașul în care să pătrundă fericirea... Și cuvântul acesta e uzat de proa deasa întrebuințate. Pentru mine fericirea are un înțeles aparte și nu se dăruie decât celui ce-a luptat și a știut să aștepte... De asta am nădejdea că nu mi se va refuza fericirea ce mi se cuvine... Nu știu domnișoară, dacă vă puteți imagina cât de liber și mulțumit e cineva când se află în fața unor daruri; ce și le-a câștigat prin îndelungi eforturi. Eu mă aflu în situația aceasta: nădăjduiesc că merit nu numai aprobarea formală ci și inima domniei voastre.

Relia păstră o mină serioasă; de două ori crezu că va izbucni în răs, dar se reținu. Îi părea cu totul de neînțeles ca în puțin zile dela plecarea tatălui viața ei s'o apuce pe alt făgaș, ca și cum tatăl ar fi fost zidul protector, la umbra căruia zilele ei se scurseseră liniștite până acum. Ce va fi de aici înainte? Inima i se bătea pentru Radu; el era unica ei rațiune de existență. Imaginea lui crescuse în suflet uriașă, pe măsura golului umplut. Ce-ar putea răspunde bărbatului strein, care-i făcuse asemenea propuneri? Cum de-l primise? Nu era decisă să lupte împotriva lui Radu? Pentru ce șovaia? Simțea că inima i se bătea să se spargă... „Debeaga fugi... ești făcută pentru mine. Îi aparținea lui Radu, totuși mai putea fi o scăpare.

— Ași vrea, răspunse Relia, să nu vă supărați. Nu știu ce capriciu, poate simpla curiozitate m'a împins să vă primesc... Sunt cu totul surprinsă... Poate nu mie ați fi trebuit să vă adresați. Eu nu vă pot spune decât că nu știu nimic... Nici nu m'am gândit vreodată la ceea ce-mi propuneți... Imi plănuisem alte drumuri... Ar trebui să distrug tot ce mi-am făcut pentru viitor... Mi-i nespus de greu.

— Poate sunteți legată de cineva printr'o promisiune... eu voiu avea răbdare să aștept oricât... în caz că voi găsi bunăvoința...

Relia șovăi din nou. „Degeaba fugi. Ești făcută pentru mine”. Cum se va putea desfura vreodată din cercul ce o cuprindea pentru vece? Prin ce cuvinte să arate că ceea ce streinul vedea în ea, era numai un aspect trecător și întâmplător, că ea aparținea unei lumi întunecate, de care ei nu avea cunoștință, dar împotriva căreia luptase zădarnic și fără scăpare. Mănfășura întunericul și nimeni nu-mi va putea ajuta. Nici tatăl meu, nici maica mea din mormânt, nici streinul de alături. De ce cuvintele lui sunt reci? Simt că m'ar mântui dacă mi-ar arăta măcar un colț din sufletul lui.

N'am făgăduit nimic, nimănu, deși poate n'ar fi de trebură să spun. Dar mi-i atât de greu... Vă rog nu insistați... Ați calculat cu precizie răspunsul meu și poate nu v'ați așteptat la un refuz... Dar alt răspuns nu găseac...

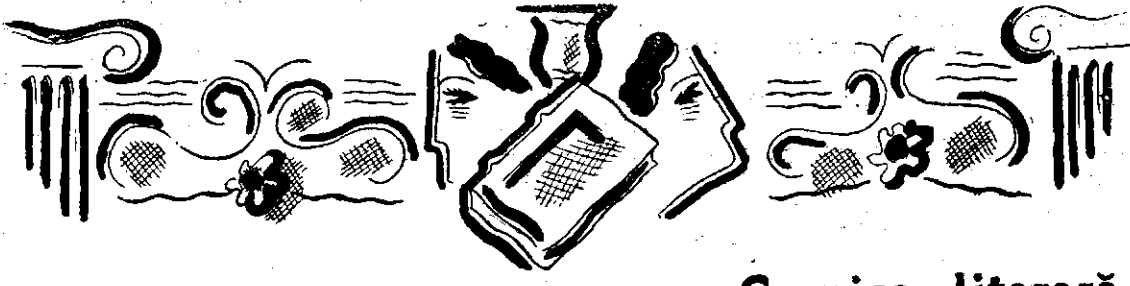
Gabriel Vasiu scoase ceasul de aur și se uită. Era șase și jumătate. Avea încă atâtea de făcut până seară. Diamantul din cravată sclpi când se ridică să plece. Era calm și oarecum mulțumit de răspuns... Părea că înțelega situația. Care fată a dat vre-o dată un răspuns afirmativ, când a fost cerută direct în căsătorie. Asta nu însemna că trebuie să renunțe. Trebuia s'o deprindă cu gândul că el va reveni mult mai des și că între timp va putea să-și revizuiască și ea păreriile.

Sunt sigur că în dorința de a da numai decât un răspuns, v'ați grăbit. Dar nu m'așel care va fi răspunsul final. Pentru dumneata, eu repreznt partea pozitivă, reală a vieții. Nici eu nu afirm altfel. La mine totul e măsurat și evaluat. Recunosc că asta înspăimântă la început. Dar veți fi mai târziu convinsă că e mai preferabil să vă mișcați într'o lume de realități, decât în haosul de sentimente și impresiuni în care trăiți acum. Eu am încercat și mi-a reușit la o vârstă destul de tânără, să rup cu tot ceea ce e negură, împreresc, haotic. Am calculat, am prevăzut în cele mai mici amănunte și am realizat întocmai. Veți vedea casele și fermele mele. Nădăjduiesc să fie în curând și ale dumitale. Le-am construit simplu. „Au crescut ca din păamț”, cum ar

spune poporul. Fiindcă toate s'au născut din echilibru, măsură și calcul. Am îndepărtat ceilul, îndoiala și teama. Edificiul s'a ridicat spontan, luminos. Poeții ar adăoga „ca o chemare a cerului”. Dar eu știu că cerul a rămas strein, imobil în fața strădănișilor mele și numai la sfârșit mi-a trimis mângăierea cea mai curată a soarelui. Dacă n'ar fi fost chibuzălele și grăjile mele, cu siguranță că ași fi fost pedepsit în chipul cel mai umilitor... De acela îndrăznesc să vă îndemn: căutați în ceea ce v'am propus înțelegere și interesul domniei voastre. Voiu trece mai curând decât vă așteptați pe aici, fiindcă nu mă îndoiesc că această căsnicie se va ridica tot atât de luminos ca și toate edificiile construite de mine... Și nu fiți tristă... Orice hotărâre ați lua, țuați-o din tot sufletul, v'oaasă. Așa ași fi împăcat...

E ciudat, spuse Relia, că vă grăbiți să obțineți un răspuns dela o persoană pe care aproape nu o cunoașteți... S'ar putea ca edificiul de care vorbiți; să sufere din această nepervedere...

— Vă pot lămuri cu drag, spuse Gabriel Vasiu, privind-o în ochi: zidarul când ia piatra sau cărămida n'o sfărâmă întâiu ca să-i verifice rezistența, ci o cântărește dintr'o privire și-o potrivește acolo unde trebuie... eu am ochiul așezat și deprins cu asemenea lucruri... Mi-a trebuit să vă văd o singură dată, ca să-mi dau sama că dumneata lipseai vieții: mele de muncă și așteptări. Și să nu credeți că prin asta nu vă prețuiesc mai mult decât cel ce stă ani în preajma așezii inimii

Cronica literară

„Sonete“, de Aurel Marin Institutul de arte grafice „Astra“ Braşov 1942

„Sonete“ este a treia carte dintr-un ciclu poetic din care au apărut până acum „Insemnări despre lume, prieteni și moarte“ și „Viața în munți“...

N'am drămuț în rime alandala Cuvinte cât mai fără de pereche... Că nu le plac celor într-o ureche...

tătească să așteptăm dela talentul d-lui Aurel Marin realizări inspirate de o stare sufletească aceeași...

MIHAI NICULESCU

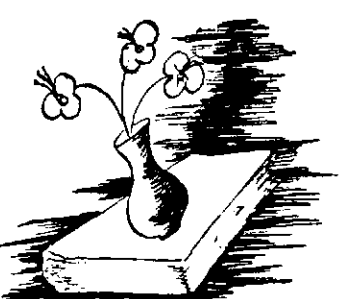
Note românești

STRANIUL PARADIS

Apărut în excelente condiții tehnice în editura „Universul” — s'a împus dela început atenție publică...

PAUL CONSTANT: „COLIVIA CU STICLEȚI”

D. Paul Constant, care ne-a înfățișat acum cățiva ani cea mai autentică viață a lui Iancu Jianu...

DAN PETRAȘINCU: EDGAR POE, ILUMINATUL

Editura „Cultura Românească” a lansat noua carte, anunțată, a d-lui Dan Petrașincu: Edgar Poe, iluminatul...

OHQUIST: GERMANIA LUI HITLER

În editura „Gorjan” a apărut cartea cu titlul de mai sus, un volum masiv datorit unui finlandez, Ohquist...

„PERLA” DIN BALȘ... Totdeauna în găsrile de comori sau... oseminte, a fost numai întâmplare și nici decum altceva...

ETCETERA

„prins”, pe acest izolat istoric, în una din cărțile lui Mihail Drumeș?

T. M. și P. M. Inițialele servese unorii de nume, alături de secrete și nu de puține ori de... ocară.

„VINE PRIMĂVARA” Se spune despre unele popoare că atrag nouii cu meșteșugul vorbelor...

Programul a fost întocmit cu grija unor cântăreți primăvara-lecturi a autorilor de proză și poezie...

Poezii însă vorbeau de soare, de lilac, de câmp înflorit, așa cum doar poezii știu să vorbească...

„HAMLET... CONTRAVENIENT”... În lunga și strălucita lui carieră, „Hamlet” nu s'a știut niciodată...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

Și i-a fost dat lui Shakespeare ca tocmai la noi, eroul lui să fie considerat „contravenient”...

mate, restul lui consacrat de autor dramatic mondial, ca să slujească atâtor actori „piatra de încercare” a carierei lor.

Despre artă se spune că nu are hotare. Și așa cum piesele noastre clasice ale lui Delavrancea, Davilla, Alecsandri, Iorga...

Trebuie să precizăm că cele de mai sus, nu sunt decât nume. Două nume cari dela o vreme începe să hărțuească prin „scrisori deschise” într-o gazetă teatrală.

Prinul, un talentat autor dramatic și humorist de primă linie, având mereu la îndemână spiriții, îl folosește cu o icescută strecurare, chiar și acolo unde pare agresiv...

Și lucrurile s'ar vedea odată aranjate într'un fel sau altul. Dacă n'ar fi ațășările unora.

— Și mă rog, de ce să-ți spună P. M.?

— Ca să faci lumea să creadă altfel decât numele meu...

— Atunci spune-i și tu: T. M. și lumea va crede că-i spui numele lui, când în fond spui altceva...

— Adică?... — „Tare-l mă...” Și te lași păgubași!...

Tema lui, considerată „bolnavă” de autorul articolului din săptămânalul „Viteazul timpuriu” e numai ca invocarea unui motiv din nefericire deloc potrivit.

Am citit cândva un interviu luat de o gazetă teatrală lui Titu Mihăilescu, popularul comic de periferie...

Mai dați-i odată pe mână lui Titu Mihăilescu să colinde țara și periferia Capitalei cu „Hamlet”, ca să vadă lumea că oricum va fi prezentat, tema lui Shakespeare nu-i o... boală!

Dar în schimb, lăsați-ne să aplaudăm pe Valenteanu, aici, pe scena Teatrului Național, când interpretează rolul Prințului Danemarcei.

ION MINCU LEHLIU

PEISAJ

Crepuscular și trist sculpta în geam lumina Reflexe violete de lut și de cristal, Și ca un vis nostalgic se oglinde grădina...

PRINOS

Mă gândesc la obrazul tău mic de catifea La sufletul tău nepăsător, ca un fulg de nea La visele tale, la surâsul tău nespus...

„Un biet debutant”

Ori de câte ori am avut prietelui, am scris aici despre jeluțurile formule care animază tânăra noastră viață poetică și când am avut câte-o bucurie, am căutat să o exprimăm la fel de cinstit, ca și pe-o nedumerire sau o indignare...

RECHIZITORIU

Burgul e rînced de păcate, Orbit de noapte și de soame. Gigantice clădiri dură, Incep ființa să-i destrame.

CANTECE NOI

Ziua e șchioapă ca o țargă. Ograda văduvă de spice. Nerăzbumata sete largă Țipă în creștete și bice.

ȘTEFAN BACIU

N. B. Manuscrisele se expediază la redacție, menținându-se plic pentru Ștefan Baciu... Știți din ceace s'ar numi experiența lui. Și nimic nu e mai frumos și mai antrenant, decât să ascuți, să stai de vorbă cu un om tânăr, care simți că are ceva de spus, din ale cărui svârcoliri lăuntrice simți că are ceva de spus...

